

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Petrova Xenia,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Morari (Morar) împotriva Xeniei Petrova, intervenient accesoriu notarul Volimbovscaia Zinaida cu privire la revocarea contractului de donație, evacuarea din bunul imobil și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Petrova Xenia, menținută hotărârea din 31 ianuarie 2022 și încheierea din 04 martie 2020 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2ra-1110/23
NR. PIGD 2-19201989-01-2ra-04082023)

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01 septembrie 2023). Dezacordul recurenteii cu soluția instanței de apel nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: M. Alexei)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Cotruță, V. Cotorobai, L. Pruteanu)

12 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Petrova Xenia,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 18 decembrie 2019, Lidia Morari (Morar) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Xeniei Petrova, intervenient accesoriu notarul Volimbovscaia Zinaida cu privire la rezoluțiunea contractului de donație, evacuarea din bunul imobil și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că împreună cu soțul său, care era preot, au locuit în bunul imobil din str. *****. De aproximativ 30 de ani, în această casă a locuit împreună cu dâșii o doamnă credincioasă, pe nume ***** (născută în *****), care nu are familie/rude, nu a avut și nu are spațiu locativ, toată viața slujind bisericii.

3. După decesul soțului său, neavând copii, a rămas fără susținere. Rudele sale, care sunt stabilite cu traiul în *****, i-au propus să locuiască la ei, asigurând-o că cu dâșii va fi în siguranță, din care motiv a acceptat această propunere.

4. Pe pârâta Xenia Petrova și pe părinții acesteia îi cunoaște de 20 de ani, drept oameni de bună-credință, veneau la biserică, a botezat-o pe aceasta, respectiv, avea deplină încredere în aceștia. Ulterior, pârâta împreună cu părinții săi i-au propus întreținere pe viață în schimbul imobilului situat în *****, str. *****, totodată, au avut înțelegere ca ***** să rămână să locuiască în continuare în casă și să-i ofere îngrijirea necesară.

5. La început toți trei aveau un comportament foarte bun față de ea. O susțineau atât moral, cât și material, iar de câte ori revenea în Moldova o așteptau cu drag. Pentru semnarea contractului a perfectat o procură pe numele *****.

6. La 24 noiembrie 2019, deoarece rudele i-au refuzat acordarea în continuare a spațiului locativ, ajutorul și întreținerea de care dispunea, fiind și dâșii în situație grea financiară, a revenit în Republica Moldova.

7. Din discuțiile cu pârâta, în mod grosolan i-a dat de înțeles că atât dânsa, cât și ***** nu vor mai beneficia de întreținere și ajutor din partea ei. După cele auzite, a mers la ***** (persoana care a semnat în numele dânzei contractul), și, făcând cunoștință cu conținutul acestuia, și-a dat seama că la 24 noiembrie 2017, de fapt, a fost încheiat contractul de donație nr.***** privitor la 3/5 cote-părți din casa de locuit situată pe str. *****, număr cadastral *****, amplasată pe terenul cu

nr.cadastral *****, fără condiția întreținerii pe viață, cu toate că au discutat existența acesteia, iar dânsa era convinsă că este menționată în contract.

8. La moment a ajuns într-o situația materială dificilă, nefiind în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare, deoarece dispune doar de pensie minimă, ceea ce face imposibilă acoperirea minimului de existență, dar și mai mult achitarea unei gazde, iar vârsta și sănătatea generează cheltuieli financiare suplimentare.

9. Având imobilul din str. *****, a fost nevoită să-și caute un adăpost. Din acest motiv a solicitat de la Xenia Petrova rezoluțiunea contractului de donație, însă a primit un răspuns negativ.

10. În circumstanțele enunțate, reclamanta consideră că este îndreptățită de a solicita rezoluțiunea contractului de donație prin hotărârea instanței de judecată.

11. Cu trimitere la prevederile art.666 alin.(1), art.668 alin.(1), art.733 din Cod civil, reclamanta a indicat că contractul nu poate fi altfel rezolvit, reziliat sau revocat deci în temeiuri prevăzute de lege sau prin acordul părților. Contractul valabil încheiat produce efecte juridice, adică dă naștere drepturilor și obligațiilor pentru părțile acestui contract și, în condițiile legii, pentru terți. Ulterior încheierii contractului însă, pot interveni diferite circumstanțe, în rezultatul cărora una sau toate părțile contractului nu mai au interesul ca acesta să producă efecte juridice. Interesul de a înlătura efectele juridice ale contractului poate exista atât în cazul în care contractul nu a fost executat din vina uneia dintre părți cât și în cazul în care nu se pune problema executării contractului sau nici una dintre părțile contractului nu este vinovată pentru neexecutarea unor clauze din contract. În cazul când există interesul uneia sau a tuturor părților de a elimina efectele produse de contract se pune problema dreptului părților de a desființa contractul și de a înlătura, în măsura în care aceasta mai este posibil, efectele pe care le-a produs contractul respectiv atât pentru părți cât și pentru terți. Prin rezoluțiunea contractului se înțelege desființarea retroactivă a contractelor cu executare *uno actu* (instantanee) în cazul în care una din părți nu execută obligațiile contractuale. Deci prin declarația de rezoluțiune contractul încetează să producă efecte juridice chiar de la momentul încheierii contractului. Deși produce efecte retroactiv ca și în cazul nulității, rezoluțiunea se deosebește de nulitate în primul rând prin faptul că temeiurile de rezoluțiune apar abia după încheierea valabilă a contractului, pe când temeiurile nulității existau la momentul încheierii contractului, fapt ce împiedică contractul să producă efecte juridice. Regula generală este că un contract poate fi desființat în orice moment prin acordul ambelor părți. Posibilitatea părților de a desființa contractul rezultă din principiul libertății contractului. Cine a încheiat contractul trebuie să aibă și dreptul și de a-l modifica sau de a-l desființa. Prin voința uneia dintre părți contractul poate fi desființat numai în temeiurile și cu respectarea procedurii stabilite de lege. Această soluție se justifică pornind de la faptul că contractul este rezultatul de voință al ambelor părți și conform regulii simetriei doar

prin voința ambelor părți pot fi aduse atingeri rezultatului voinței comune. Doar în cazurile prevăzute de lege una dintre părți poate afecta în vre-un mod rezultatul voinței comune. Pentru desființarea contractului nu are importanță buna sau rea credința debitorului. Pentru aceasta este suficient să se constate că debitorul nu și-a executat obligația sau că există dreptul de a desființa contractul în lipsa unei neexecutări și faptul că se întrunesc alte condiții de care depinde dreptul creditorului de a desființa contractul. Creditorul va putea însă să-și exercite dreptul de desființare a contractului cu respectarea regulilor cu privire la bună credință, deoarece toate drepturile (deci și cel cu privire la desființarea contractului) trebuie să fie exercitate de către titular cu bună credință.

12. Cu trimitere la art.738 alin.(1) și art.827 alin.(1) din Codul civil, reclamanta a reținut că contractul de donație are un efect translativ de drepturi și este irevocabil. În rezultatul încheierii contractului de donație, dreptul care reprezintă obiectul contractului trece din patrimoniul donatorului în cel al donatarului, iar desfacerea contractului, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege este posibil doar prin acordul comun al părților.

13. Totodată, reclamanta a remarcat că potrivit art.836 alin.(1) din Codul civil, dacă donatorul, după executarea donației, nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare și să-și îndeplinească obligațiile legale de întreținere față de terți, poate cere de la donatar restituirea bunurilor donate pe care acesta le mai posedă.

14. Reclamanta a notat că în litigiile ce țin de contractele de donație și de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, potrivit art.836 CC, există posibilitatea rezoluțiunii contractului de donație în cazul stării de nevoie. Acesta temei operează în situația în care, după executarea donației, adică după mărirea patrimoniului donatarului din contul patrimoniului donatorului (transmiterea bunului donat), donatorul nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare și să-și îndeplinească obligațiile legale de întreținere față de terți. Cele două condiții de rezoluțiune: starea de imposibilitate de a-și asigura întreținerea corespunzătoare și starea de imposibilitate de a îndeplini obligațiile legale de întreținere față de terți, pot constitui motive de admitere a acțiunii numai în cazul în care acestea coexistă. Titularul acțiunii în rezoluțiune este donatorul, precum și creditorul obligației de întreținere a donatorului în situația în care temeiul invocat în acțiune este cel al imposibilității executării obligației de întreținere. Nu prezintă importanță juridică faptul dacă obligația de întreținere față de terți a fost sau nu constatată prin hotărâre judecătorească definitivă, fiind suficientă probarea existenței acestei obligații. Pot constitui situații de „stare de nevoie” inclusiv cazurile în care veniturile donatorului s-au redus în măsura în care acestea nu-i mai permit să-și asigure atât sieși, cât și persoanelor pe care le are la întreținere legală, întreținerea corespunzătoare; intervenirea unor situații neprevăzute.

15. La caz, reclamanta invocă starea de nevoie, menționând că după donarea bunului, situația sa materială s-a înrăutățit, la moment nefiind în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare și nici nu poate să-și îndeplinească obligațiile legale de întreținere față de mama sa în vârstă de ***** ani.

16. Reclamanta consideră că situația sa materială la momentul înaintării acțiunii s-a schimbat considerabil prin diminuarea (înrăutățirea) față de momentul încheierii contractului de donație.

17. În prezent primește o pensie minimă care nu-i ajunge nici chiar pentru cele strict necesare, fiind într-o situație dificilă materială.

18. În contextul enunțat, Lidia Morari (Morar) a solicitat admiterea acțiunii, rezoluțiunea contractului de donație (duplicat nr.***** din 25 octombrie 2017) nr.***** din 24 noiembrie 2017 (*****), cu operarea modificărilor în Registrul bunurilor imobile, prin radierea dreptului de proprietate înregistrat pe numele Xeniei Petrova și înregistrarea dreptului de proprietate după Lidia Morari (Morar); evacuarea Xeniei Petrova și a terțelor persoane cu toate bunurile personale ale acestora din imobilul situat pe str. *****, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

19. La 24 februarie 2020, pârâta Xenia Petrova a depus cerere, prin care a solicitat în baza art.267 lit.a) din Codul de procedură civilă, scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de Lidia Morari (Morar) din motiv că nu a fost respectată procedura de soluționare pe cale extrajudiciară (f.d.61, vol.I).

20. La 30 iulie 2020, în cadrul ședinței de judecată, Lidia Morari (Morar), reprezentată de avocata Ursu Olga, a depus cererea de chemare în judecată concretizată, solicitând revocarea contractului de donație (duplicat nr.***** din 25 octombrie 2017) nr.***** din 24 noiembrie 2017 (*****), cu restituirea în proprietate reclamantei a 3/5 cotă-parte din terenul cu nr.cadastral *****, casa de locuit cu nr.cadastral *****, construcția accesorie cu nr. cadastral ***** și construcția accesorie cu nr. cadastral ***** situate în *****; dispunerea operării modificărilor în Registrul bunurilor imobile prin radierea dreptului de proprietate înregistrat pe numele Xeniei Petrova și înregistrarea dreptului de proprietate după Lidia Morari (Morar); evacuarea Xeniei Petrova și a terțelor persoane cu toate bunurile personale ale acestora din imobilul situat din str. *****, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.126-129, 132-133, vol. I).

21. În susținerea acțiunii concretizate, reclamanta a indicat că a notificat pârâta despre revocarea donației, solicitând acesteia să se prezinte la 24 aprilie 2020, ora 10:00, la notar pentru îndeplinirea formalităților necesare și restituirea bunului. Prin răspunsul expediat de către reprezentatul pârâtei, a fost informată despre dezacordul ultimei cu revocarea donației, totodată, menționând că întotdeauna a fost dispusă să achite întreținerea necesară dacă reclamanta ar fi venit cu o asemenea solicitare.

22. Reclamanta apreciază drept absurdă declarația pârâtei precum că neacordarea întreținerii se datorează din cauza lipsei solicitării donatorului. Or, ultima în mod grosolan i-a refuzat întreținerea de mai departe, fiind luată în derâdere.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

23. Prin încheierea din 04 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă cererea depusă de Petrova Xenia cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de Lidia Morari (Morar) (f.d.65, vol.I).

24. Prin hotărârea din 31 ianuarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea depusă de Lidia Morari (Morar). S-a revocat contractul de donație încheiat între ***** în interesul Lidiei Morari (Morar) și Petrova Xenia, reprezentată de către reprezentantul legal *****, autentificat notarial cu nr.***** la 24 noiembrie 2017 de către notarul Zinaida Volimbovscaia, cu restituirea bunului imobil amplasat în *****, și anume 3/5 cotă-parte din terenul cu nr. cadastral *****, casa de locuit individuală cu nr. cadastral *****, construcție accesorie cu nr. cadastral *****, construcție accesorie cu nr.cadastral *****. S-a dispus evacuarea Xeniei Petrova, terțelor persoane, precum și bunurilor personale ale acestora, din bunul imobil amplasat în *****. S-a încasat din contul Xeniei Petrova în bugetul de stat suma de 25 000 de lei taxa de stat. Totodată, instanța a menționat că prezenta hotărâre servește temei pentru Agenția Servicii Publice (Departamentul Cadastru) de a efectua modificările corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

25. La 25 februarie 2022, Xenia Petrova, reprezentată de avocata-stagiar Natalia Sirețeanu, a declarat apel nemotivat, iar la 18 iulie 2022, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea încheierii din 04 martie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și a hotărârii din 31 ianuarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu dispunerea scoaterii de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de Lidia Morari (Morar) în temeiul art.267 lit.a) CPC, sau după caz pronunțarea unei hotărâri noi de respingere ca neîntemeiată acțiunea depusă de Morari (Morar) Lidia.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

26. Prin decizia din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Xenia Petrova și menținute hotărârea din 31 ianuarie 2022 și încheierea din 04 martie 2020 ale Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

27. Instanța de apel a motivat decizia, considerând că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

28. Cu referire la argumentele invocate de apelanta Petrova Xenia, în privința netemeinicii încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 martie 2020, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, or, potrivit art.167 alin.(1) lit.d) CPC, la cererea de chemare în judecată se anexează: documentele care confirmă respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului, dacă respectarea acestei proceduri este prevăzută de lege sau de contractul părților. Totodată, potrivit art.267 CPC, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care: a) reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

29. Ținând cont de obiectul litigiului, instanța de apel a dedus că în speță nu era necesară respectarea procedurii prelabile de soluționare a litigiului pe cale amiabilă, pentru categoria respectivă de cauze.

30. În acest context, instanța de apel a apreciat ca fiind justă soluția instanței de fond de respingere a cererii pârâtei privind scoaterea de pe rol a acțiunii reclamantei, în situația în care nici legea și nici contractul părților nu prevăd obligativitatea reclamantei de a soluționa litigiul pe cale extrajudiciară.

31. În contextul pretenției privind revocarea contractului de donație, cu trimitere la prevederile art.308, art.312 alin.(1), art.1198 alin.(1), art.1209 alin.(1) și (2), art.1211 alin.(1) și (2) din Codul civil, instanța de apel a reținut că acest temei de revocare operează în situația în care, după executarea donației, adică după mărirea patrimoniului donatarului din contul patrimoniului donatorului (transmiterea bunului donat), donatorul nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare. Pot constitui situații de „stare de nevoie” inclusiv cazurile în care veniturile donatorului s-au redus în măsura în care acestea nu-i mai permit să-și asigure întreținerea corespunzătoare; intervenirea unor situații neprevăzute, cum ar fi devenirea donatorului invalid etc. Starea de nevoie determină revocarea contractului de donație numai dacă a intervenit de la sine, fără ca donatorul să și-o fi provocat în mod intenționat sau prin culpă gravă.

32. Totodată, instanța de apel a reținut că potrivit art.1208 Cod civil, donatorul sau, în cazul prevăzut la art. 1207 alin. (4), moștenitorul său este decăzut din dreptul de revocare a donației în temeiul legii dacă notificarea de revocare nu este dată în termen de 1 an din momentul în care el a cunoscut sau, în mod rezonabil, trebuia să cunoască circumstanța care îl îndreptățește să revoce, dar nu mai târziu de 3 ani din momentul dobândirii de către donatar a dreptului de proprietate asupra bunului donat.

33. Instanța de apel a stabilit că la 27 martie 2020, Lidia Morari (Morar) a expediat în adresa pârâtei/apelantei Petrova Xenia notificarea de revocare a contractului de donație, în legătură cu imposibilitatea de a-și asigura o întreținere

corespunzătoare, solicitând prezentarea la biroul notarului Zinaida Volimbovscaia (f.d.130, vol.I). Prin răspunsul apelantei/pârâtei Petrova Xenia, reclamanta Morari (Morar) Lidia a fost informată despre refuzul ultimei de a se prezenta la biroul notarial în vederea revocării donației, invocând că întotdeauna a fost dispusă să asigure întreținerea necesară dacă ar fi fost înaintată o asemenea solicitare din partea Lidiei Morari (f.d.131, vol.I).

34. Instanța de apel a subliniat că la emiterea soluției de revocare a contractului de donație, instanța de fond just a ținut cont de dispozițiile art.1211 alin.(1) Cod civil, potrivit cărora donatorul are dreptul să revoce donația dacă nu este în stare să se întrețină din contul patrimoniului sau venitului său.

35. În contextul stabilit, instanța de apel a rezumat că Morari Lidia este îndreptățită să solicite revocarea contractului de donație dacă nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare.

36. De asemenea, instanța de apel a constatat că potrivit materialelor dosarului, reclamanta Morari (Morar) Lidia, după decesul soțului său în anul 2012, s-a aflat cu traiul în *****, iar la 24 noiembrie 2019, a revenit în Republica Moldova, fapt confirmat prin copia pașaportului (f.d.9, vol.I). Suplimentar, instanța de apel a remarcat că reclamanta Morari Lidia nu are copii, are la întreținere pe mama în vârstă de ***** ani, este pensionară, având o pensie lunară în sumă de *****, echivalentul a ***** de lei, ce se confirmă prin certificatul emis de Secția Fondului de Pensii al ***** (f.d.24, vol.I).

37. Instanța de apel a conchis că instanța de fond just a concluzionat că donatorul Morari Lidia nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare, unica sursă de venit fiind pensia lunară echivalentă cu minimumul de existență stabilit de Biroul Național de Statistică.

38. Instanța de apel a notat că pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că anterior încheierii contractului de donație, intimata Morari Lidia s-a stabilit cu traiul la rudele sale în *****, beneficiind de ajutorul și suportul acestora, însă, începând cu anul 2018, starea de sănătate a reclamantei s-a înrăutățit substanțial, fapt confirmat prin certificatele medicale anexate la materialele cauzei. Totodată aceasta nu a mai avut parte de susținerea rudelor din *****, fiind impusă de situație să revină în Republica Moldova.

39. Instanța de apel a rezumat că, având în vedere că, reclamanta Morari Lidia nu-și poate asigura singură o întreținere corespunzătoare, prima instanța corect a dispus revocarea donației în temeiul art.1211 alin.(1) Cod civil.

40. Instanța de apel a precizat că Morari Lidia, având statut de pensionară, nu mai este aptă de a muncă și de a-și întreține existența atât din cauza vârstei înaintate (***** de ani), cât și din cauza mai multor probleme de sănătate, confirmate prin înscrisurile medicale anexate la dosar. Mai mult, din luna noiembrie 2019, reclamanta a fost nevoită să revină definitiv în țară și să se întrețină doar din contul prestațiilor sociale sub formă de pensie în mărime de aproximativ

***** de lei lunar. La fel, pe teritoriul Republicii Moldova, Morari Lidia nu deține un alt spațiu locativ în afară de bunul imobil pe care l-a donat finei de botez Petrova Xenia.

41. În circumstanțele enunțate, instanța de apel a rezumat că în speță a avut loc agravarea stării materiale și de sănătate a reclamantei Morari Lidia, din care considerente Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că la caz probele anexate la lucrările dosarului demonstrează cu certitudine că reclamanta/intimată se află într-o situație dificilă atât financiară, cât și din punct de vedere a sănătății, care îi permit dreptul de a se adresa în instanță pentru a cere desființarea actului de donație semnat anterior.

42. Instanța de apel a dedus că la caz sunt întrunite condițiile de revocare a contractului de donație nr.***** din 24 noiembrie 2017, încheiat între ***** (în baza procurii nr.***** din 14 noiembrie 2017, f.d.51), care acționa în numele reclamantei Morari Lidia, și Petrova Xenia, care acționa cu încuviințarea reprezentantului legal – tatăl *****. Or, contrar argumentelor apelantei, la actele cauzei au fost prezentate probe, în sensul prevederilor art.118 Codul de procedură civilă, care să denote „starea de nevoie”, ce atestă cu certitudine faptul că, donatorul Morari Lidia, după executarea donației, nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare și să-și îndeplinească obligațiile de întreținere față de mama sa.

43. Subsecvent, fiind admisă cerința cu privire la revocarea donației, instanța de apel a conchis că instanța de fond corect a dispus și evacuarea pârâtei/apelante Petrova Xenia, a terțelor persoane, precum și a bunurilor personale, din bunul imobil amplasat în *****.

44. Având în vedere că prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și corect a aplicat normele de drept material și procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerințele legii, instanța de apel a concluzionat că temeiuri pentru admiterea apelului nu au fost stabilite.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

45. La 05 iulie 2023, Xenia Petrova a declarat recurs, solicitând casarea deciziei din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, hotărârii din 31 ianuarie 2022 și încheierii din 04 martie 2020 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu dispunerea scoaterii de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de Morari Lidia în temeiul art.267 lit.a) CPC, sau după caz emiterea unei hotărâri noi de respingere ca neîntemeiată acțiunea civilă depusă de Morari Lidia.

SOLICITĂRILE RECURENTEI:

46. În susținerea recursului Xenia Petrova a indicat că instanța de fond cât și instanța de apel au aplicat eronat normele de drept cu privire la interpretarea legii materiale în ceea ce ține de obligativitatea depunerii unei cereri prealabile în adresa sa privind rezoluțiunea contractului de donație nr.***** din 24 noiembrie 2017 (“Contract de donație”), având în vedere că la 11 februarie 2022, dânsa a înaintat o cerere de scoatere de pe rol a acțiunii din motivul nerespectării de către Morari Lidia a căii prealabile de soluționare a cauzei pe cale extrajudiciară. Or, potrivit art.267 lit.a) CPC, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care: a) reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

47. Instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat că reclamanta a solicitat rezoluțiunea contractului de donație, dar nu revocarea acestuia și ținând cont de obiectul litigiului în speță nu era necesară respectarea procedurii prealabile de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară.

48. Recurenta consideră că o asemenea interpretare este în contradicție cu prevederile Codului de procedură civilă care au stat la baza înaintării acțiunii de rezoluțiune a contractului de donație.

49. Instanțele de judecată au interpretat eronat legea materială, or, anterior înaintării acțiunii, la 18.12.2019, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 26 martie 2020 a menținut încheierea din 13 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău de a restitui acțiunea depusă de Morari Lidia privind rezoluțiunea contractului de donație din motivul nerespectării căii prealabile prevăzute de lege.

50. Recurenta a menționat că la data emiterii încheierii (4 martie 2020), Morari Lidia nu a prezentat instanței dovada respectării căii prealabile de soluționare a cauzei, fapt care în temeiul art.267 lit.a) CPC, determina instanța de fond la restituirea acțiunii înaintate.

51. Chiar și în ipoteza privind aplicabilitatea prevederilor Codului civil până la data de 1 martie 2019, calea prealabilă în cazul rezoluțiunii contractelor oricum era obligatorie or, potrivit art.836 Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019 și aplicată de instanța de fond), dacă donatorul, după executarea donației, nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare și să-și îndeplinească obligațiile legale de întreținere față de terți, poate cere de la donatar restituirea bunurilor donate pe care acesta le mai posedă. Cererea de restituire este inadmisibilă când donatorul și-a provocat intenționat sau prin culpă gravă starea de nevoie. Subsidiar, cadrul general privind rezoluțiunea contractelor la art.737 alin.(1) Cod civil statua că rezoluțiunea contractului operează prin declarație scrisă față de cealaltă parte.

52. Recurenta a rezumat că instanța de fond și cea de apel, la emiterea încheierii din 04.03.2022, nu au ținut cont de faptul că la materialele cauzei nu

este anexată dovada respectării căii prealabile de soluționare a cauzei, nu a raportat această omisiune la normele aplicate, or, notificarea de rezoluțiune a fost expediată ulterior înaintării acțiunii și emiterii încheierii contestate, abia la 27 martie 2020, precum și în cadrul emiterii încheierii au aplicat o lege materială greșită, modificând legea materială aplicabilă pe parcursul examinării cauzei.

53. De asemenea, concluziile instanțelor de judecată ierarhic inferioare sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

54. Este eronată poziția instanțelor de judecată precum că starea intimatei s-ar fi înrăutățit după executarea donației, or, în privința domiciliului intimatei atât înaintea încheierii contractului de donație, cât și după Morari Lidia locuia în *****, la rudele sale, fapt confirmat prin notificarea eliberată de Serviciul Federal pentru Înregistrarea de Stat, Cadastru și Cartografie din ***** nr.*****, prin care se dovedește că Morari Lidia domiciliază în regiunea *****. Mai mult, potrivit certificatul de înregistrare a locului de ședere nr.***** din 20.01.2021, prezentat de însăși intimată, până la 20.01.2022, dânsa era înregistrată oficial la locul de ședere în regiunea *****. Prin urmare, după încheierea contractului de donație nu s-a produs nicio înrăutățire probată care să justifice revocarea acestuia.

55. În privința surselor de venit atât înaintea încheierii contractului de donație, cât și după acesta, Lidia Morari, fiind cetățeană a *****, beneficia de pensie pentru limită de vârstă în mărime confirmată prin extrasul de pensie prezentat de intimată, și anume potrivit certificatului de plăți din 16 martie 2021, intimata beneficiază de pensie pentru limita de vârstă, începând cu 01.01.2014, pe un termen nelimitat. Respectiv, după încheierea contractului de donație nu s-a produs nicio înrăutățire probată care să justifice revocarea acestuia.

56. În privința stării de sănătate, din actele prezentate de intimată, nu se atestă că după anul 2017 (anul încheierii contractului de donație), ultima ar fi ajuns într-o stare de sănătate care i-ar afecta starea în măsură în care aceasta să nu-și mai poată asigura întreținerea corespunzătoare. Din certificatul medical prezentat de intimată cu privire la spitalizare din cauza fracturii rezultă că starea acesteia era satisfăcătoare, nu avea nevoie de certificat de incapacitate de muncă. De asemenea, potrivit certificatului medical din 17.02.2020 se constată starea satisfăcătoare a intimatei, fractura se vindeca. Respectiv, din moment ce s-a constatat că intimata nu are nevoie de certificat de incapacitate de muncă, dânsa nu mai poate fi considerată îndreptățită de a cere întreținerea de la o altă persoană sau din sistemul public, condiție stabilită de lege pentru a fi îndreptățită de a cere întreținerea de la o altă persoană sau sistemul public, din moment ce Lidia Morari beneficiază de pensia pentru limita de vârstă în *****, nu are maladii sau afecțiuni acute, ultima nu poate invoca starea de nevoie pentru revocarea contractului de donație.

57. Referitor la întrunirea condiției privind obligația legală de întreținere, recurenta a menționat că atât înainte de încheierea contractului de donație, cât și după, intimata avea statut de pensionară, adică era în categoria de vârstă inaptă de muncă. La acest aspect, instanța de fond eronat a interpretat legea, concluzionând că reclamanta nu are copii, are la întreținere mama în vârstă de ***** de ani, or, potrivit art.80 alin.(1) din Codul familiei, copii majori apti de muncă sunt obligați să-și întrețină și să-și îngrijească părinții inapți de muncă care necesită sprijin material.

58. Prin urmare, după încheierea contractului de donație nu s-a produs nicio înrăutățire probată, care să justifice revocarea acestuia.

59. De fapt, scopul revocării contractului de donație urmărit de intimată nu denotă că ar avea nevoie de locuință, și că imobilul în litigiu ar fi unicul loc disponibil unde ar putea locui, dar intenționează să-l înstrăineze, iar din banii obținuți din vânzare să-și cumpere un imobil în *****, unde își are viza de reședință deja de mai mulți ani.

60. Din esența recursului rezultă că Xenia Petrova și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(2) lit.a) și c) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din 01.09.2023), potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, precum și a interpretat în mod eronat legea.

61. La 04 august 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Lidiei Morari și notarului Zinaida Volimbovscaia copia recursului declarat de Xenia Petrova, cu informarea despre necesitatea prezentării obligatorii a referințelor, sub sancțiunea decăderii din acesta drept, cu toate acestea intimata și intervenientul accesoriu nu au depus referințe, deși procedura de notificare a actului de procedură a fost efectuată corespunzător, fapt ce rezultă din scrisoare de expediere și avizele poștale anexate la dosar (f.d.157, 159-161, vol.II).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

62. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă statuează că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

63. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție*) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

64. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării

în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

65. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

66. Recursul declarat la *05 iulie 2023* de către Xenia Petrova, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

67. Articolul 432 din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările efectuate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01.09.2023) prevede că:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

68. Articolul 433 lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului *05.07.2023*):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).”

69. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

70. Cu referire la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la *28 februarie 2023*, în ședință publică.

71. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată la *10 mai 2023* atât în adresa Xeniei Petrova, cât și reprezentantului acesteia, avocatul stagiar, Siriteanu Natalia, fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (f.d.140, vol.II), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către ultimele.

72. Cu toate acestea, recursul declarat la *05 iulie 2023* de către Xenia Petrova, se consideră ca fiind depus în interiorul termenului legal prevăzut de art.434 alin.(1) CPC.

73. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

74. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

75. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

76. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că în recursul declarat la *05 iulie 2023*, Xenia Petrova a făcut referire al prevederile art.432 alin.(2) lit.a) și c) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din *01.09.2023*), potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, precum și a interpretat în mod eronat legea.

78. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenta a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(2) lit.a) și c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (*05.07.2023*), nu a stabilit că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată sau că a interpretat în mod eronat legea.

79. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 CPC, (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului – 05 iulie 2023), respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului reprezintă de fapt dezacordul recurenteii cu soluția instanței de apel, care a emis decizia contestată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

80. De altfel, motivele de casare, invocate în recurs, se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, prin urmare nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

81. Completul de judecată constată că recursul depus de Xenia Petrova conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de apel care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

82. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

83. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

84. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor.

85. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

86. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit*, pct. 38; *Stanev împotriva Bulgariei (MC)*, pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.

85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45*).

87. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 11p.141, §39*). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

88. Din aceste motive, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Xenia Petrova urmează a fi considerat inadmisibil.

89. În conformitate cu art.431 alin.(1) și (2), art.433 lit.a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de Xenia Petrova.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat